

TAMPEREEN YLIOPISTO

Mira Virén

421436

I BEG YOUR PARDON, I NEVER PROMISED YOU A ROSE GARDEN

Indonesialaisten kamppailulajien saapuminen ja leviäminen Suomessa

Historian kandidaatintutkielma

Tampere 2017

Sisällysluettelo

I Johdanto	2
1. Tutkimus, lähteet ja kirjallisuus.....	3
2. Käsitteet.....	5
II Pencak silat	7
III Bukti negara -aika.....	12
IV Sera-aika.....	18
V Yhteenveto.....	22
1. Pencak silat Suomessa.....	22
2. Pencak silat akateemisessa Suomessa	23
Lähteet ja kirjallisuus	25
Lähteet	25
Kirjallisuus	26
Liitteet	28
Liite 1: Ensimmäisen ja toisen haastattelun runko	28
Liite 2: Kolmannen haastattelun runko	29

I Johdanto

Kamppailulajit ovat nykyään suosittu harrastus, ja niiden lajivalikoima on erittäin kirjava. Liikuntahallien ilmoitustauluilta löytyy jokaiselle monenlaista valittavaa perinteisistä lajeista moderneihin yhdistelmiin. Jokin laji on aina aallonharjalla muodissa, ja sen kursseille riittää jonoa. Kamppailulajien maailma on kuitenkin perinteitä ja muotilajeja syvempi. Liikuntahallien viimeisillä iltavuoroilla tai jonkun olohuoneessa saattaa kokoontua hyppysellinen jonkin hiljaisemmän lajin harjoittelijoita.

Esimerkki tällaisesta on pencak silat. Pencak silat on yleistermi indonesialaisten kamppailulajien suurelle perheelle. Se on terminä varsin tuore ja otettu käyttöön vasta 1948¹. Pencak silat on harjoittelijamäärältään Suomessa marginaalinen laji, mutta sen historia on kiinteässä yhteydessä muuhun kamppailulajihistoriaan. Esimerkiksi Hannu Hiltunen yhdessä Ippo Jalamon kanssa loi 1980-luvulla pohjaa kulttuurille, jossa Suomeen tuotiin aikansa merkittävimpiä ulkomaalaisia kamppailulajiopettajia, kuten Dan Inosanto.² Tämä vaikutti paitsi pencak silatiin, myös muiden lajien harjoittelijoihin.

Pencak silat ei ole Suomessa erillään muusta lajikentästä, ja sen tutkimatta jättäminen olisi tappio historian tutkimukselle ja kamppailulajikulttuurille. Näin ollen työni täydentää osaltaan suomalaista kamppailulajihistoriallista tutkimusta, joka on keskittynyt pitkälti suosittuihin japanilaisiin, kiinalaisiin ja korealaisiin lajeihin.

Tutkielmani nimi tulee Joe Southin sanoittamasta ja Lynn Andersonin laulamasta kappaleesta *Rose Garden*, joka julkaistiin 1988. Haastateltavani hymyssä suin kiteytti pencak silatin harjoittelun ja historian laulun sanoihin ”I beg your pardon, I never promised you a rose garden”.³ Otsikko osuu kohdalleen, sillä lainauksellaan haastateltavani halusi kuvata sitä, että asia ei ole helppo, mutta kukaan ei niin väittänytkään. Samainen kappale oli keskeinen osa bukti negaran sisäpiirin kulttuuria.

¹ Wilson 2002, s. 1-2; Österman 2009, s. 199.

² Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

³ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

1. Tutkimus, lähteet ja kirjallisuus

Tutkimukseni tarkoitus on selvittää, miten pencak silat on Suomeen tullut ja miten se on levinnyt tai ollut leviämättä. Tämän selvittämiseksi on välttämätöntä vastata ensin kysymykseen siitä, mitä pencak silat on. Suomessa pääasiallisesti harjoiteltavat lajit ovat sera ja bukti negara, joten tutkimukseni keskittyy niihin. Työni ei ole tarkoitus pureutua tarvittavaa yleiskuvaa enempää käsiteltävien lajien kamppailulajillisiin sisältöihin, vaan se keskittyy historiallisiin tapahtumiin.

Pencak silatin keskeisten piirteiden esittelemisen jälkeen aloitan tutkimukseni vuodesta 1980, sillä sieltä lähtevä kehityskulku on johtanut ensin bukti negara -kulttuurin ja sittemmin sera-verkoston syntyyn. Jatkan tutkimusta aina vuoteen 2016 asti, sillä näen sen merkittävänä uuden suunnan osoittajana pencak silatin suomalaisessa historiassa. Jotta tutkimus pysyisi käsiteltävän kokoisena, keskityn Suomen valtion alueeseen. Tämä on mielekästä siksi, että suomalainen silat-toiminta on ollut melko itsenäistä, eikä sillä ole ollut kiinteää yhteyttä ulkomaisiin harjoittelijoihin muutamia Ruotsissa ja Norjassa asuneita henkilöitä lukuun ottamatta. Haastattelemiini henkilöt eivät ole tietoisia tutkimuksen kattavan ryhmittymän ulkopuolisista silat-harjoittelijoista Suomessa, mutta yksittäisten henkilöiden tai ryhmien olemassaolo on mahdollista.

Vastaavan kaltaisia tutkielmia ja tutkimuksia on tehty muistakin lajeista historian tieteenalalla. Tutkimukseni on yleisilmeeltään samantapainen kuin esimerkiksi Mika Levyn 2006 valmistunut yleisen historian pro gradu -tutkielma *Aikidon tie suomalaiseen liikuntakulttuuriin*⁴, joka käsittelee aikidon saapumista ja leviämistä Suomessa. Kamppailulajitutkimus Suomessa on monitieteellistä, ja tutkimusta on varsinkin kasvatustieteissä ja liikuntatieteessä. Tutkimuksellani on lisäksi yhteyksiä kasvavaan Aasian tutkimukseen, sillä akateeminen pencak silatia koskeva tutkimus on hyvin pitkälti osa tätä tieteenalaa. Vaikka oma tutkimukseni ei suoraan käsittele Indonesiassa ja lajin harjoittelua siellä, ei voida sivuuttaa, että aiheeni juuret ovat Indonesiassa.

Tärkeimmät lähteet tutkimuksessani ovat kahden suomalaisen silat-opettajan henkilöhaastattelut. Toteutin ensimmäiset haastattelut loppuvuodesta 2016.⁵ Haastattelut olivat teemahaastatteluja, joiden pohjalta kirjallisuutta hyödyntäen loin käsityksen historiallisista tapahtumista. Ensimmäisten haastattelujen jälkeen haastattelin vielä toista opettajista toistamiseen puolistrukturoidusti niistä

⁴ Tutkielman pysyvä osoite: http://epublications.uef.fi/pub/URN_NBN_fi_joy-20070172/URN_NBN_fi_joy-20070172.pdf. Luettu 10.02.2017.

⁵ Kts. Liite 1.

lajihistorian osa-alueista, joihin minulle oli jäänyt aukkoja.⁶ Helmikuussa 2017 kävin muilla paikkakunnilla asuvien silat-opettajien kanssa yleisiä keskusteluja tutkielmastani ja sen aiheesta. Yksi opettajista antoi minulle henkilökohtaista tiedonantoa koskien muiden paikkakuntien toimintaa ja vuoden 1998 murrosta. Vanhoista Budoka-lehdistä löysin kaksi Victor de Thouarsin haastattelua, jotka ovat auttaneet minua paljon pencak silatin ja seran temaattisessa käsittelemisessä työssäni.

Valitettavasti Hannu Hiltunen ei ollut halukas osallistumaan kandidaatin tutkielmaani haastattelun merkeissä. Hänen osuutensa lajin historiassa on merkittävä, joten käsittelen sitä tarpeellisen verran toisen käden lähteiden ja kirjallisuuden kautta. Lähteenäni olen käyttänyt myös Hannu Hiltusen 1990-luvun alussa tekemää bukti negaran opetusohjelmaa, joka pitää sisällään pääosin teknistä tietoa ja filosofiaa.

Akateemisen tutkimuksen saralla on hyvin vähän tutkimusta, joka koskisi suoraan aiheitani. Suomessa indonesialaisia lajeja ei ole juurikaan tutkittu, ja suomalaiseen itäaasialaisiin lajeihin perehtyvällä tutkimuksella ei ole juurikaan yhtymäkohtaa pencak silatiin ja sen historiallisiin tapahtumiin Suomessa. Tärkein hyödyntämäni akateeminen tutkimus on Ian Douglas Wilsonin tutkimus *The Politics of Inner Power: The Practice of Pencak Silat in West Jawa* vuodelta 2002. Muuten kirjallisuuteni koostuu suurelta osin yleisestä kamppailulajikirjallisuudesta, jossa sen populaarista ulkoasusta huolimatta on käsitelty pencak silatia tavalla, joka tukee haastattelumateriaalia. Lisäksi suomalainen kirjallisuus antaa erinomaista kuvaa siitä, miten laji on mielletty Suomessa itse silat-harjoittelijoiden ulkopuolella. Tero Laaksosen kirjat *Kamppailijoita dojolta tatamilta* sekä *Suomalaiset kamppailulajien tekijät* ovat osoittautuneet erittäin arvokkaaksi materiaaliksi valottamaan esimerkiksi Hannu Hiltusen roolia.

Nähdäkseni Kaakkois-Aasian tai Indonesian historia ei Suomessa kuulu yleistiedon piiriin, sillä ne eivät kuulu peruskoulun tai toisen asteen opetukseen. Tämän vuoksi olen käyttänyt apunani pencak silatin historian kuvaamisessa Marja-Leena Heikkiä-Hornin ja Jukka O. Miettisen kirjoittamaa *Kaakkois-Aasia – historia ja kulttuurit* -teosta, joka on julkaistu vuonna 2000. Kattava ja lähdemateriaaliltaan vahva kirja on tarkoitettu johdannoksi Kaakkois-Aasian historiaan.⁷ Tämän vuoksi se on mielestäni erinomainen teos, josta ammentaa tietoa Indonesian historiasta muuta aineistoa vasten.

Arvokasta kirjallisuutta tutkimuksessani on ollut myös kamppailulajilehti Budoka. Jarmo Österman ystävällisesti auttoi minua saamaan käsiini silatia koskevia artikkeleita, jotka ajoittuvat 1980-luvulta

⁶ Kts. Liite 2.

⁷ Heikkilä-Horn 2000, s. 9.

2000-luvulle. Artikkelit sisältävät yleistä lajitietoa ja raportointia ilmestymishetken ajankohtaisista tapahtumista, kuten seminaareista. Mielenkiintoista on, että artikkeleita on selkeästi vähemmän 2000-luvulla, mutta tähän ovat voineet vaikuttaa Budokan linjan muutokset ja uudistuminen sekä menekin hiipuminen.

Etenen tutkimuksessa niin, että luvussa kaksi tarkastelen pencak silatia sen kulttuurihistoriallisessa kontekstissa ja selitän tarkemmin Suomessa harjoiteltujen lajien luonnetta ja niiden keskinäistä suhdetta. Seuraavat luvut, kolme ja neljä, pureutuvat tarkemmin pencak silatin historiaan nimenomaan Suomen alueella. Lopuksi luvussa viisi vedän nämä aikalinjat yhteen, jotta vastaus tutkimuskysymyksiini on kirkkain mahdollinen.

2. Käsitteet

Työssäni käytän yleistä kamppailulajisanastoa ja tämän lisäksi pencak silatin termejä. Tässä alaluvussa selitän ne käsitteet, jotka lukijan on mielestäni ymmärrettävä ennen kuin pureudumme itse aiheeseen.

Kamppailulajisanastosta keskeisiä termejä ovat *leiri* ja *seminaari*, jotka molemmat tarkoittavat yksittäisiä harjoitustapahtumia. Usein termejä käytetään synonyymeinä. Niillä on kuitenkin pieni sävyero sikäli, että leireillä tehdään samaa tekniikkaa toiston vuoksi enemmän ja tapahtuma on hyvin tekniikkapainotteinen. Leirin tavoite on opettaa tekniikkaa. Seminaarin tavoite on pikemminkin antaa vaikutteita ja ideoita, joten tekniikoita tehdään vähemmän aikaa ja opetus saattaa sisältää myös luennoivaa osuutta.⁸

Työssäni käytettävät lajisidonnaiset termit ovat kieleltään indonesiaa tai englantia. Indonesian kirjoittamisessa olen noudattanut Heikkilä-Hornin ja Miettisen kirjan mukaisia ohjeita indonesian oikeinkirjoitussäännöistä, jotka ovat peräisin vuodelta 1972. Vanhempien kirjoitusasujen ”tj” korvataan nykyisin muodolla ”c” tai ”dj”.⁹ Tämä on syy sille, miksi pencak silat toisinaan lähdemateriaalissani kirjoitetaan vanhalla muodolla ”pentjak silat”.¹⁰ Kyse on kuitenkin samasta aiheesta. Arkisena kirjoitusmuotona ”pentjak silat” on vielä elävä ja harjoituskulttuuriin vakiintunut.

On syytä todeta, että suosin työssäni *serasta* kyseistä lajinimeä sera. Haastateltavani ovat kertoneet tämän oikeaksi kirjoitusasuksi. Puhutussa kielessä ja joskus myös kirjoitetussa tekstissä näkee

⁸ Pursiainen Budoka 2/1989, s. 24-25.

⁹ Heikkilä-Horn & Miettinen 2000, s. 15.

¹⁰ Österman Budoka 3/1988, s. 23; Jalamo Budoka 5/1990, s. 20.

serasta erilaisia variaatioita, kuten ”serak”¹¹ tai ”serah”¹². Kyse on kuitenkin samasta aiheesta. *Bukti negarasta* ei ole vaihtoehtoisia kirjoitusasuja.

Termeistä keskeistä on ymmärtää opettaja-arvonimet. Silat-opettajasta käytetään henkilöstä ja hänen statuksestaan riippuen nimitystä *pendekar*, *maha guru* tai *guru*.¹³ Pendekar on kunnioittava titteli huomattavalle pencak silat -mestarille.¹⁴ Se tarkoittaa lajin johtohahmoa filosofisessa mielessä. Henkilön voi mieltää jonkinlaiseksi lajin vanhimmaksi ja ylimmäksi auktoriteetiksi. Maha guru on mestari-opettaja, joka on lajin toiminnallisen tason päällikkö. Pääasiallisesti tulevasta maha gurusta, jonka edellinen valitsee, käytetään termiä *lineage holder*. Guru on maha gurulta saatava titteli, joka tarkoittaa lajin opettajaa.¹⁵ Työhöni haastatelluilla silat-opettajilla ei ole gurun arvoa, vaan opettaja-titteli tarkoittaa tässä työssä vanhempaa harjoittelijaa, joka säännöllisesti ohjaa harjoituksia.

Harjoittelijoilla ei ole erilaisesta statuksesta kertovia nimiä tai arvoja. Harjoittelijat ovat vanhempia tai nuorempia harjoitusvuosilta toisiinsa nähden, ja kokemus puhuu puolestaan. Kuitenkin seran harjoittelijasta on käytetty yleisnimeä sera-player. Nimen idea tulee siitä, että kun seraa osaa jo jonkin verran, sillä voi jo ikään kuin pelata.¹⁶

¹¹ Jalamo Budoka 5/1990, s. 21.

¹² ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 16.

¹³ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017. Östeman 2009, s. 200.

¹⁴ Wilson 2002, s. 7.

¹⁵ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017. Frédéric 1991, s. 180.

¹⁶ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

II Pencak silat

Vasta kun on yhteinen ja kattava ymmärrys siitä, mitä tässä tekstissä pencak silatilla, seralla ja bukti negaralla tarkoitetaan, on mielekästä tarkastella niitä Suomen kontekstissa. Tässä luvussa esittelen aluksi yleisesti pencak silatia, sillä se on Suomessa huonosti tunnettu ja marginaalinen kamppailulajien haara. Tätä vasten minun on helpompi selittää seran ja bukti negaran ominaispiirteitä.

Pencak silatin käsite on tullut käyttöön vasta 1948, ja sillä tarkoitetaan indonesialaisten kamppailulajien kirjoa.¹⁷ Terminä pencak silatin on katsottu ilmentävän harjoittelun erilaisia puolia. Pencak tarkoittaa taidokkaita, itsepuolustukseen sovellettavia kehon liikkeitä ja silat puolestaan itsepuolustuksellista osaa.¹⁸ Pencak silat on pääpiirteiltään lyönti- ja potkupohjainen järjestelmä, joka pitää sisällään aseellista ja aseetonta kamppailua, ja sille ominaista ovat erilaiset pyyhkäisy- ja heitot sekä pyrkimys lähietäisyyteen.¹⁹ Kyseessä on kuitenkin myös kulttuuriperintö, joka pitää sisällään hyvinkin erilaista kulttuuria, filosofiaa ja pedagogiikkaa.²⁰ Pencak silat käsittää ainakin yli kolmesataa kamppailulajia, jotka eroavat sisällöiltä ja painotuksilta toisistaan. Tarkat arviot lajien lukumäärästä vaihtelevat, sillä vain osa niistä on virallistettu. Virallistettujen lajien lisäksi on erilaisia suljettuja ja epävirallisia perheidensisäisiä tyylejä. Suomessa on pääasiallisesti harjoiteltu pencak silat -lajeja nimiltä bukti negara ja sera.²¹

Kaakkois-Aasia on erilaisista uskonnoista, kulttuureista, etnisistä ryhmistä, kielistä ja kirjoitusjärjestelmistä muodostunut mosaiikki. Indonesia ei ole tästä poikkeus, sillä se koostuu tuhansista saarista, ja alueella asuu useita etnisiä ryhmiä kulttuureineen. Myös Intian ja Kiinan vanhat korkeakulttuurit ovat muokanneet alueen kansojen identiteettejä.²² Pencak silat on syntynyt kulttuurisesti erittäin rikkaalla alueella, mikä yhdessä pitkän historian kanssa selittää sen monimuotoisuutta.²³

Alkuperäislajina tai alkuperäislajien kokoelmana pencak silatin tarkkaa syntypaikkaa on haastava määrittellä. Muiden vanhojen kamppailulajien tavoin se on syntynyt tarpeeseen suojella perhettä, kylää tai muuta yhteisöä ristiriitatilanteissa.²⁴ Pencak silatin laaja-alaisuus hankaloittaa omalta

¹⁷ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016. Wilson 2002, s. 1.

¹⁸ Wilson 2002, s. 2.

¹⁹ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

²⁰ Wilson 2002, s. 289.

²¹ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

²² Heikkilä-Horn & Miettinen 2000, s. 18–23, 400.

²³ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17–18.

²⁴ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

osaltaan syntypaikan paikantamista. Vaihtelevasti pencak silatin sanotaan kehittyneen muun muassa Keski-Sumatralla²⁵, Intiassa²⁶ tai muinaisissa malaijivaltioissa²⁷.

Myös lajin syntyajankohdan ajoittaminen on haastavaa, mutta arkeologiset löydöt ovat antaneet viitteitä mahdollisesta silatin harjoittelusta jo 500-luvulta.²⁸ Indonesian historiaan verraten silatia siis oli jo harjoitettu ennen intialaisvaikutteista Keski-Jaavan kulttuuria. Tämä kulttuuri kukoisti 700–900-luvuilla Keski-Jaavan kuningaskunnissa, minkä jälkeen tuntemattomista syistä poliittinen valta siirtyi Itä-Jaavalle. Tämä päätti Keski-Jaavan ”klassisen” kulttuurin ja vahvasti intialaisvaikutteisen perinteen, ja itäjaavalainen kulttuuri levisi myös Balille, Sumatralle ja Malakan niemimaalle.²⁹

Sotilaiden tiedetään harjoitelleen silatiksi miellettyjä tekniikoita Sumatralla Sirivijaya-kuningaskunnassa 600–1200-luvuilla ja Jaavan Majapahit-kuningaskunnassa 1200–1500-luvuilla.³⁰ Sirivijaya oli merkittävä merivalta, joka kontrolloi Malakan salmen kaupankäyntiä. Osaaville sotilaille oli tilausta, sillä Sirivijayassa vallasta kroonisesti kamppailivat kaksi dynastiaa, mahayana-buddhalaiset Sailendrat sekä hindulaiset Sanjayat. Lisäksi Sirivijayaa uhkasi keskijaavalainen kuningaskunta Mataram, jonka kanssa Sirivijaya kävi sotaa useamman vuosikymmenen 1000-luvun alussa.³¹ Itä-Jaavan kuningaskunnista viimeinen, Majapahit, oli erittäin ekspansiivinen. Se levittäytyi kattamaan suunnilleen nyky-Indonesian alueet ja oli aikanaan seudun voimakkain imperiumi.³²

Ensimmäiset eurooppalaiset saapuivat Indonesian alueelle jo 1500-luvun alussa. Nämä yksittäiset seikkailijat saivatkin valtavia omaisuuksia maustekauppaa käymällä. Hollantilaiset perustivat Englannin esimerkkiä mukaillen Itä-Intian kauppakomppanian vuonna 1602, ja siksi he saapuivat Indonesian saarille paremmin järjestäytyneinä ja aseistautuneina kuin aiemmat eurooppalaiset.³³ Ilmeisesti silatia käytettiin hollantilaisia siirtomaaisäntiä vastaan, mikä selittää sitä, että harjoittelu painui osittain Indonesian siirtomaa-aikana maan alle.³⁴ Esimerkiksi Balilla silat kätettiin tanssin muotoon.³⁵ Eurooppalainen suhtautuminen pencak silatiin saattoi toisaalta olla myös uteliasta eikä

²⁵ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17–18.

²⁶ Hietikko Budoka 5/1995, s. 13.

²⁷ Othman Budoka 1/2002, s. 26.

²⁸ Crudelli 2008, s. 173.

²⁹ Heikkilä-Horn & Miettinen 2000, s. 127–129, 400–401.

³⁰ Crudelli 2008, s. 173.

³¹ Heikkilä-Horn & Miettinen 2000, s. 57–59.

³² ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17; Heikkilä-Horn & Miettinen 2000, s. 400–401.

³³ Heikkilä-Horn & Miettinen 2000, s. 369.

³⁴ Crudelli 2008, s. 173.

³⁵ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17.

ainoastaan tuomitsevaa, sillä osittaisesta salaamisesta huolimatta tieto ja osaaminen saapuivat hollantilaisten mukana Eurooppaan.³⁶

Indonesialaiset taistelutaidot herättivät kiinnostusta ja saivat ”vieraalla mantereella” myös uusia muotoja.³⁷ Hannu Hiltusen haastattelun pohjalta kirjoitetussa Budoka-lehden artikkelissa Hiltunen esittää kriittistä näkökulmaa länsimaiselle kehitykselle. Hänen mukaansa pencak silat on tiukasti kiinni Kaakkois-Aasian kulttuurissa. Ilman riittävää ymmärrystä ja ajattelua länsimaissa opitaan helposti vain ulkoisia liikkeitä, mutta ei itse selviytymiseen tähtäävää lajia.³⁸

Pencak silatista on kehittynyt myös Indonesiassa yhä uusia lajeja ja lisäksi moderneja versioita, sillä kuten Indonesian kulttuuriinkin, myös pencak silatiin tarttui paikoitellen ulkomaalaisia vaikutteita. Esimerkiksi karate ja kung fu ovat tuoneet joihinkin silat-lajeihin omaa väriään, ja kung fu ja silat ovat jopa fuusioituneet kuntao-nimiseksi lajiksi.³⁹ Nykypäivänä Indonesiassa on moderneja silat-kouluja, joissa on muiden lajien esimerkin tuomana esimerkiksi värikyöasteikko ja kilpailuja. Tämän rinnalta voi kuitenkin löytää myös perinteiseen tapaan harjoiteltua silatia.⁴⁰

Perinteinen tapa opettaa on ollut hyvin sulkeutunut ja sisäänpäin lämpenevä. Paikalliset mestarit Indonesiassa ovat opettaneet lajia omalla tavallaan, ja tämä tieto on välittynyt oraalisesti suoraan oppilaalle, johon on kehittynyt vahva side.⁴¹ Opettaminen oli henkilökohtaista ajatustenvaihtoa, ja taito siirtyi eteenpäin pienissä piireissä⁴², lähinnä perheenjäsenille ja ystäville. Vyökokeet ja vyöarvojärjestelmä eivät ole kuuluneet pencak silatin perinteeseen.⁴³ Perinteinen opetus on ollut luonteeltaan fyysisesti rankkaa ja kuluttavaa. Harjoittelijan luonnetta sekä sitoutumista lajiin ja mestariin on testattu.⁴⁴

Perinteiset arvot, jotka painottavat sitoutumista lajin harjoitteluun, ovat yhä eläviä länsimaissakin, mutta siellä harjoittelua on pyritty muuttamaan modernia valmennustietoa hyödyntäen.⁴⁵

Esimerkiksi seraa perinteiseen tapaan oppinut maha guru Stevan Plinck uudisti seran harjoitustavan, jotta se vastaisi tehokkaammin muuttunutta harjoitustilannetta ja hänen oppilaidensa tarpeita. Plinck muun muassa kasvatti puheen osuutta opetuksessa. Hän kehitti selkeitä periaatteita ja käsitteitä,

³⁶ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

³⁷ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

³⁸ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 18.

³⁹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

⁴⁰ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 19.

⁴¹ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016. Wilson 2002, s. 4; Crudelli 2008, s. 173.

⁴² Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 19.

⁴³ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

⁴⁴ de Thouars, Victor haastattelussa Budoka 5/1990, s. 20.

⁴⁵ de Thouars, Victor haastattelussa Budoka 5/1990, s. 21; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

joiden avulla oppi menisi paremmin perille. Perinteisesti oppilaalle pääasiallisesti näytettiin tekniikkaa, ja oppilas samalla toimi itse tekniikan vastaanottajana.⁴⁶

Serassa on tunnistettavia elementtejä varhaisemmista lajeista, jotka ovat nimiltään cimande, chikalong⁴⁷ ja minangkabau.⁴⁸ Laji on peräisin Länsi-Jaavalta Badui-heimon parista, ja sen juuret voi ajoittaa 1800-luvun puoliväliin.⁴⁹ Seraa on olemassa useampaa erilaista tyyliä, ja Suomessa on harjoiteltu seraa vuodesta 1998 alkaen pendekar Paul de Thouarsin pitkäaikaisen oppilaan maha guru Stevan Plinckin ohjauksessa. Tämä laji, joka on täydelliseltä nimeltään pukulan pencak silat sera plinck, sisältää seran yleisen teorian ja käytännön sekä maha guru Stevan Plinckin ajatuksia serasta.⁵⁰ Se opettaa vastustajan vartalon ja tasapainon hallintaa pehmeämmin ja kovemmin keinoin. Lajin sisältöihin kuuluu myös aseharjoittelu.⁵¹

Seran ydin koostuu kahdeksastatoista djurusta ja kahdeksastatoista sambutista. Djuruilla tarkoitetaan yksin tehtäviä liikesarjoja, joiden tarkoitus on saada vartalon lihasmuistiin haluttu liikemalli.⁵² Djurut ovat siis periaatteeltaan hyvin samankaltaisia kuin katat japanilaisissa kamppailulajeissa.⁵³ Sambutit ovat vastaavia liikeharjoitteita parin kanssa suoritettuna. Näiden lisäksi seran keskiöön kuuluvat langkahit eli liikkumiskuviot ja pukulan eli lyöminen.⁵⁴

Bukti negaran kehitti seran pohjalta pendekar Paul de Thouars. Laji sisältää seran keskeiset harjoitusmenetelmät ja tekniikat, mutta ne on ryhmitelty tiiviimpään muotoon. Lajien pääsääntöinen ero on harjoittelumäärässä. Bukti negara on suunnattu modernille ihmiselle, jolla nähtiin olevan harjoitteluun rajallisemmin aikaa, ja tuloksia on saatava nopeammin.⁵⁵ Seran kahdeksantoista djurua ja sambutia on tiivistetty bukti negarassa kahdeksaan djuruun ja sambutiin.⁵⁶ Bukti negara on ikään kuin alalaji seralle, samalla tavalla kuin Paul de Thouarsin pikkuveljen Victor de Thouarsin kehittämä alalaji tongkat.⁵⁷

⁴⁶ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

⁴⁷ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

⁴⁸ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

⁴⁹ de Thouars, Victor haastattelussa Budoka 2/1989, s. 25. ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 16.

⁵⁰ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

⁵¹ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016. Stevan Plinck, kotisivun etusivun esittelyssä, <http://www.stevanplinck.com>. Luettu: 09.02.2017.

⁵² Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

⁵³ Frédéric 1991, s. 104.

⁵⁴ de Thouars, Victor haastattelussa Budoka 5/1990, s. 21; Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

⁵⁵ Alkusanat, Pukulan Pentjak Silat Bukti Negara -opetusohjelma 1991 (Kivirannan lausuman mukaan), TKKA.

⁵⁶ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

⁵⁷ de Thouars, Victor haastattelussa Budoka 2/1989, s. 25; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

Käytännössä bukti negara on julkinen systeemi, jota pendekar opetti leireillään ja seminaareillaan suurelle yleisölle. Hän kuitenkin opetti itse emolajia seraa vain valitulle joukolle, joten sera on siis suljettu systeemi.⁵⁸ Pencak silatissa opettaja-oppilassuhde on perinteisesti ollut tiivis ja henkilökohtainen.⁵⁹ Tämä on ollut yksi syy alalajien, kuten bukti negaran, kehittymiselle. Alalajin opettaminen mahdollistaa henkilökohtaisen luottamussuhteen syntymisen opettajan ja oppilaan välille ja tuo oppilaalle taitopohjaa mahdolliselle myöhemmälle seran oppimiselle. Tämä onnistuu, koska lajien toimintaperiaate on niiden sukulaisuudesta johtuen sama, vaikka bukti negara onkin tiivistetympi versio.⁶⁰

Suomeen bukti negara rantautui ennen seraa, ja sen toiminta saavutti hyvin korkean tason, vaikka lajin harjoittelijajoukko pysyi muutamassa kymmenessä ihmisessä.⁶¹ Yllättäen samassa piirissä laji vaihdettiin seraan vuonna 1998.⁶² Kun olemme tässä luvussa kartoittaneet pencak silatin luonnetta sen juurilla ja Suomessa, on helppo siirtyä tarkastelemaan asioita tarkemmin Suomen kontekstissa seuraavissa luvuissa.

⁵⁸ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016. Jalamo Budoka 5/1990, s. 20; ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 16–17.

⁵⁹ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016. Crudelli 2008, s. 173.

⁶⁰ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

⁶¹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Alkusanat, Pukulan Pentjak Silat Bukti Negara -opetusohjelma 1991 (Kivirannan lausuman mukaan), TKKA.

⁶² Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

III Bukti negara -aika

Pencak silatin alkutaipale Suomessa keskittyy voimakkaasti vuonna 1957 syntyneen Hannu Hiltusen henkilöhistoriaan. Hänellä on ollut keskeinen rooli ulkomaalaisten opettajien tuomisessa maahan, minkä lisäksi hän toimi suomalaisen silat-kulttuurin tietynlaisena keulahahmona ja opettajana pitkän aikaa. Hiltunen harjoitteli paljon itse ja kävi seminaareissa ulkomaita myöten, mikä parhaiten auttaa ymmärtämään hänen rooliaan suomalaisen silatin kantaisänä. Ensin harjoitteli Hannu Hiltunen, ja pian harjoittelivat muutkin.⁶³

Hiltunen aloitti kamppailulajiharjoittelunsa Turussa 1973 wado-ryu karatella, joka muuttui muutaman vuoden kuluttua yuishinkaiksi seuran linjan muututtua. Pian mukaan astuivat filippiiniläiset lajit, joista kali jäi Hiltusen harjoitusohjelmaan. Karate vaihtui ju-jutsuun, ja kalin merkitys alkoi hiljalleen kasvaa Hiltusen elämässä. Vuonna 1980 Hiltusen opettaja Ilpo Jalamo kannusti häntä lähtemään Aspen Academyn leirille Yhdysvaltoihin, sillä ulkomaisten opettajien leireillä omaan harjoitteluun saisi uutta tuulta. Usean eri lajin valikoimasta Hiltunen kävi ainoastaan Daniel Arca ”Dan” Inosanton tunneilla.⁶⁴

Inosanto muistetaan kalin mestarina ja erityisesti Bruce Leen oppilaana. Hänen opetuksessaan oli vahvasti läsnä opettajansa jeet kune do -ajattelu.⁶⁵ Bruce Leen mukaan mikään laji ei ole toista parempi, ja lajirajat ovat ihmisten itsensä asettamia. Tämän vuoksi hän kannusti oppilaitaan tulkitsemaan ja muokkaamaan tekniikoita itse ja painotti käytännön harjoittelun tärkeyttä. Vaikka jeet kune do on yhdistelmälaji, Leen tarkoituksena jeet kune dolla ei ollut rajatun lajin kehittäminen vaan harjoittelijoiden vapauttaminen luokiteltujen oppimäärien opiskelemisesta. Bruce Leen kuoleman jälkeen jeet kune do on jakautunut kahteen päähaaraan. Toista haaraa kutsutaan alkuperäiseksi haaraksi, joka painottaa jeet kune don perusteiden oppimista ennen kuin osaamista lähdetään kartuttaman muista lajeista. Inosanto edustaa konsepti-haaraa, joka uskoo jeet kune don jatkuvaan kehitykseen muiden lajien avulla.⁶⁶ Hiltunen törmäsi tähän ajatteluun ensi kerran Aspenissa.⁶⁷

Hiltunen noudatti Jalamon neuvoa ulkomaisten opettajien leireillä käymisestä Aspenin jälkeenkin. Hän kävi Inosanton leireillä Chicagossa ja St. Louisissa 1983 keskittyen sekä kaliin että jeet kune

⁶³ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2016. Laaksonen 1992, s. 15.

⁶⁴ Laaksonen 1992, s. 15–16.

⁶⁵ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016. Jalamo Budoka 5/1990, s. 20.

⁶⁶ Crudelli 2008, s. 316. Lisää jeet kune dosta voi lukea Linda Leen kokoamasta ja Bruce Leen kirjoittamasta kirjasta *Tao of Jeet Kune Do* (1975).

⁶⁷ Laaksonen 1992, s. 15.

dohon. Opetustahti oli erittäin tiivis, joten iltaisin Hiltunen otti lisäksi yksityistunteja Inosanton assistentilta Cassimore Magdalta. Leirit ulkomailla olivat hyödyllisiä, mutta ne olivat myös taloudellisesti raskaita. Tämä saattoi vaikuttaa osaltaan Hiltusen toimintalinjan muutokseen, kun hän alkoikin kutsua ulkomaisia opettajia Suomeen.⁶⁸

Vuonna 1985 Magda oli vierailulla Suomessa, sillä Inosanton organisaatiolla oli tarkoitus löytää lisää kontaktihenkilöitä Euroopasta. Tero Laaksosen mukaan Hannu Hiltuselle tarjoutui tuolloin hyvä mahdollisuus kysellä ja hakea oppia Magdalta kahden viikon ajan, mikä saikin monia palasia lokshtelemaan paikalleen.⁶⁹ Yhteys oli selvästi molemminpuolinen, sillä seuraavana vuonna Hannu Hiltunen isännöi Inosanton kurssia Turussa. Kurssi oli suosittu, ja oppilaita oli noin kahdeksankymmentä. Tämä ei ollut yllättävää, sillä Inosanto oli ja on edelleen kamppailumaailman kärkinimiä.⁷⁰ Kurssin aikana ja sen jälkeen Inosanto opetti Hiltusta yksityisesti. Vuonna 1987 Hiltunen isännöi Inosanton suurleirin.⁷¹

Inosanton rooli silatin tuomisessa Suomeen on merkittävä.⁷² Inosanton leirit ja pencak silat liittyvät siten toisiinsa, että päästyään tekemisiin pendekar Paul de Thouarsin kanssa Inosanto omaksui tältä omaan tekemiseensä paljon vaikutteita silatista.⁷³ Suomessa pitämillään leireillä Inosanto tarjoi näitäkin oppeja. Inosanto opettaa yleisesti ottaen useammasta lajista koostuvaa yhdistelmää, mutta pystyy tämän lisäksi näyttämään ikään kuin puhtaasti, mistä lajista jokin tekninen asia on.⁷⁴ Oleellista leireissä silatin kannalta oli, että siellä toisensa kohtasivat ensimmäistä kertaa ne ihmiset, jotka päätyivät lopulta harjoittelemaan seraa.⁷⁵

Hiltunen sai ensimmäisen suoranaisten silat-kontaktinsa jo tutuksi käyneen Inosanton kautta 1980-luvun lopulla. Inosanton oman silat-opettajan, pendekar Paul de Thouarsin, veli Victor de Thouars asui Hollannissa.⁷⁶ Hiltunen lähti tapaamaan miestä ja pääsi joksikin aikaa harjoittelemaan tämän tietokonefirman tiloihin liikkeen sulkemisajan jälkeen.⁷⁷ Kohtaaminen sujui mitä ilmeisimmin

⁶⁸ Laaksonen 1992, s. 16–17.

⁶⁹ Laaksonen 1992, s. 16.

⁷⁰ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017. Laaksonen 1992, s. 17.

⁷¹ Laaksonen 1992, s. 17, 19.

⁷² Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

⁷³ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2017.

⁷⁴ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

⁷⁵ Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

⁷⁶ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17.

⁷⁷ Pursiainen Budoka 2/1989, s. 24.

erinomaisesti, sillä jo helmikuussa 1989 Victor de Thouars saapui Suomeen pitämään pencak silatista seminaarin.⁷⁸

Arto Pursiainen kuvaa Budokaan kirjoittamassaan artikkelissa Victor de Thouarsin seminaaria täysipainoiseksi. Se piti sisällään jopa luentomateriaalia lajin historiasta ja siihen vaikuttaneista henkilöistä, ja luentojaan Victor de Thouars havainnollisti kamppailuteknisillä esimerkeillä.⁷⁹ Jarmo Österman on kamppailulajeja käsittelevässä kirjassaan kirjoittanut, että silat saapui Suomeen Victor de Thouarsin seminaarin myötä.⁸⁰ Voidaan katsoa, että puhdas silat tulikin avoimen seminaarin mukana ensi kertaa laajemman kamppailupiirin tietoisuuteen Suomessa ja sai siellä jonkinlaisen selkeän jalansijan. Toiminta ja harjoittelijamäärä lähtivät selkeään kasvuun vasta Victor de Thouarsin seminaarien myötä.

Hiltusen toiminta teki määrätietoisen harjoittelun mahdolliseksi Suomessa.⁸¹ Victor de Thouars antoi vuonna 1989 ja 1990 Budokan haastattelussa suomalaisille silatista kiinnostuneille neuvoksi ottaa yhteyden Hiltuseen.⁸² Hiltunen oli, jälleen opettajansa Ilpo Jalamon kehotuksesta, perustanut oman seuransa jo 1987, joten silatin harjoittamisen aloittamiselle oli valmiiksi konkreettinen tila.⁸³ Hänen seurassaan harjoiteltiin kalia, jeet kune doa ja bukti negaraa. Lisäksi Hiltunen piti kyseisistä lajeista seminaareja kotimaassa ja sen ulkopuolella.⁸⁴ Hiltunen piti huolta omastakin oppimisestaan. Vuonna 1992 julkaistussa Laaksosen kirjassa kerrotaan hänen tuohon aikaan suunnanneen omaa harjoitteluaan yhä enemmän kohti bukti negaraa.⁸⁵ Hiltusen ensimmäisistä silatopeista vastasi Magda, mutta hän pääsi pian tutustumaan ja ilmeisesti oppimaan itse pendekar Paul de Thouarsilta. Lopulta pendekar ohjasi Hiltusen oman oppilaansa Stevan Plinckin oppiin.⁸⁶ Vuonna 1997 Budokan artikkelissa Hiltusen kerrotaan nimenneen Plinckin antamat opit taitojensa perustaksi.⁸⁷

Ensin hiljalleen leirien ja henkilökohtaisten suhteiden kautta oli bukti negaraa alkanut harjoitella Turussa kourallinen ihmisiä, ja perään toinen kourallinen aloitti Helsingissä.⁸⁸ Valtaosa oli jo entuudestaan harjoitellut jonkinlaisia kamppailulajeja ennen kuin he syystä tai toisesta saivat vihiä

⁷⁸ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017. Laaksosen 1992, s. 17; Pursiainen Budoka 2/1989, s. 24–25.

⁷⁹ Pursiainen Budoka 2/1989, s. 24–25.

⁸⁰ Österman 2009, s. 200.

⁸¹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

⁸² de Thouars, Victor haastattelussa Budoka 2/1989, s. 25; de Thouars, Victor haastattelussa Budoka 6/1990, s. 25.

⁸³ Laaksosen 1992, s. 17.

⁸⁴ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

⁸⁵ Laaksosen 1992, s. 17, 19.

⁸⁶ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

⁸⁷ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17.

⁸⁸ Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

pencak silatista. Tarinoita lajin löytämisestä on yhtä monta kuin harjoittelijoita, mutta niistä välittyy samankaltainen sattumien summa. Ihmiset olivat oikeassa paikassa oikeaan aikaan ja tarttuivat vihjeeseen siitä, että silatia olisi tarjolla joko seminaarissa tai Hiltusen luona. Sittemmin harjoittelu alkoi levitä muille paikkakunnille uusien henkilöiden mukana.⁸⁹

Tampereella silatista kiinnostui jäseniä paikallisen potkunyrkkeilyseuran alajaostosta, jossa harjoiteltiin kalia. Ryhmä organisoitui omaksi seurakseen 1992, sillä organisoituminen helpotti omaa rahaliikennettä ja harjoitustilojen vuokraamista. Hetken aikaa kali, jeet kune do ja silat olivat toiminnassa läsnä kolmena lajina Tampereellakin, mutta sitten kali alkoi hiipua toiminnasta pois, kuten hiukan myöhemmin myös jeet kune do.⁹⁰

Silat rantautui vielä Lappeenrantaan ja Lahteen. Lappeenrantaan kehittyi pieni ryhmittymä opiskelijapiirien kautta 1998, ja Lahteen kehittyi toimintaa Hiltusen ja muutaman muun harjoittelijan muutettua sinne 2000-luvulle tultaessa. Toiminta pysyi kuitenkin näissäkin kaupungeissa pienimuotoisena.⁹¹

Suomeen kehittyntä harjoituskulttuuria voi kuvata Indonesian mottoa mukailleen erilaisuudessaan yhtenäiseksi. Kullakin paikkakunnalla harjoiteltiin pienissä ryhmissä omin päin, mutta kaikilla ryhmittymillä oli selvä kontakti Hiltuseen.⁹² Toisinaan Hiltunen saapui muille paikkakunnille opettamaan, ja toisinaan eri paikkakunnilta harjoittelijat saapuivat Hiltusen luokse harjoittelemaan. Eri paikkakuntien harjoittelijat kävivät toistensakin luona vierailuilla. Ilmapiiriä voisi luonnehtia lämpimäksi, sillä harjoittelun oheen liittyi hyvin paljon sosiaalista kanssakäymistä, josta muodostui omaa sisäpiirin kulttuuria. Harjoituksien ja illanviettojen kyljessä kuunneltiin musiikkia ja nautittiin toisten seurasta.⁹³

Harjoittelumahdollisuuksista ei juurikaan mainostettu yleisesti. Laji ei kuitenkaan ollut sulkeutunut uusilta harjoittelijoilta, vaan kaikille avoimia tapahtumia ja jopa muutamia peruskurssikokeiluja järjestettiin.⁹⁴ Jossain määrin satunnaisempia harjoittelijoita tuli ja meni. Vapaaottelija Jari Ilkka mainitsee Laaksosen mukaan käyneensä harjoittelemassa silatia Hiltusen luona jonkin aikaa.⁹⁵ Lisäksi Budokassa 1989, 1990 ja 1997 julkaistujen pencak silatista kertovien lehtijuttujen

⁸⁹ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 15.02.2017.

⁹⁰ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

⁹¹ Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 14.02.2017.

⁹² Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

⁹³ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

⁹⁴ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

⁹⁵ Laaksonen 2009, s. 416.

yhteydestä mainitaan yhteystiedot kiinnostuneille.⁹⁶ Päättelen, että bukti negaran aikaan Hiltusella tai harjoittelijoilla ei ollut intressiä laajentaa tai organisoida toimintaa suuremmaksi, minkä vuoksi mainonta oli pienimuotoista. Kivirannan mukaan ihmisille tärkeintä oli saada harjoitella⁹⁷, mikä luultavasti oli mielekästä jo kehittyneessä, intiimissä harjoituskulttuurissa.

Bukti negaran aikaan toiminnassa oli ihmisiä kiinteästi mukana noin kolmestakymmenestä⁹⁸ neljäänkymmeneen⁹⁹, ja suurin osa heistä oli melko nuoria aikuisia. Tämä helpotti paikkakunnilta toiselle vapaata matkustamista sikäli, että harjoittelijoilla ei vielä ollut perheitä tai muita sitoumuksia.¹⁰⁰ Hiltusta pidettiin ryhmittymän keulahahmona, ja hän pitkälti organisoi ja järjesti yhteisöllistä toimintaa.¹⁰¹ Johtajuutta osoittaa myös, että Hannu Hiltunen laati 1990-luvun alussa kolmetasoisien opetusohjelman bukti negarasta Suomen tarpeisiin.¹⁰² Opetusohjelman alkusanoissa hän kirjoittaa kokevansa, että on toistaiseksi ainoa henkilö, joka voi valvoa bukti negaran tasoa Suomessa ja siten osoittaa kunnioitusta omille opettajilleen.¹⁰³

Bukti negara Suomessa pysyi kuitenkin kiinteässä yhteydessä ulkomaisiin opettajiin, vaikka sille muodostuikin omaleimainen kulttuurinsa. Victor de Thouarsin leirien jälkeen hänen isoveljensä pendekar Paul de Thouars saapui opettamaan Suomeen peräti kolmesti Hiltusen isännöimänä vuosina 1992, 1993 ja 1994.¹⁰⁴ Itse pendekarin tapaaminen ymmärrettävästi innosti harjoittelijoita, ja niillä olikin paljon vaikutusta harjoitteluun.¹⁰⁵ Leireillä pendekarin mukana oli joku hänen oppilaansa assistenttina ja niin sanottuna apuopettajana. Vuonna 1992 assistenttina toimi Magda, seuraavana vuonna Danny Huybrecht ja viimeisimpänä Stevan Plinck. Myöhempien tapahtumien valossa Plinckin vierailua vuoden 1994 leirin merkeissä voi pitää merkittävänä hetkenä.¹⁰⁶ Hän otti tuolloin ensimmäistä kertaa kosketusta ryhmään, jota alkoi muutaman vuoden kuluttua opettaa.

Pendekarin leirit olivat melkoisia tapahtumia, joita harjoittelijat lähes yksimielisesti kuvaavat sanalla ”show”.¹⁰⁷ Leireillä opetettu laji oli bukti negara, ja vanhahko opettaja oli karismaattinen ja erikoinen persoona, joka teki selvästi vaikutuksen oppilaisiinsa. Itse tekniikan harjoittelun lisäksi

⁹⁶ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 20; Jalamo Budoka 6/1990, s. 25; Pursiainen Budoka 2/1989, s. 25.

⁹⁷ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

⁹⁸ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

⁹⁹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

¹⁰⁰ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹⁰¹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹⁰² Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

¹⁰³ Alkusanat, Pukulan Pentjak Silat Bukti Negara -opetusohjelma 1991 (Kivirannan lausuman mukaan), TKKA.

¹⁰⁴ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 18.02.2017.

¹⁰⁵ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹⁰⁶ Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 14.02.2017; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 15.02.2017.

¹⁰⁷ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 15.02.2017.

Paul de Thouars suosi opettamisessa teoriaa ja tarinoita. Hän myös oli vuorovaikutuksessa oppilaiden kanssa tehden heille tekniikkaa ja vastaten kysymyksiin.¹⁰⁸

Seraan suhtauduttiin Suomessa bukti negaran aikaan ihailien ja melko pieniä, viattomia toiveita täynnä. Pelkkä seran djurun näkeminen olisi ollut ilon aihe. Yleisesti kuitenkin ajatusta lajin pariin pääsemisestä pidettiin absurdina. Oli ajatus siitä, että bukti negara olisi ensin opittava ja käytävä läpi ennen kuin seraan voisi mahdollisesti päästä käsiksi. Tämä kuitenkin oli epävarmaa, sillä oli tiedossa, että laji oli suljettu ulkopuolisilta henkilöiltä.¹⁰⁹

Plinckin oltua pendekarin assistenttina Hiltunen meni tapaamaan häntä Yhdysvaltoihin. Budokan artikkelin mukaan Hiltunen asui vuonna 1994 kolme viikkoa Plinckin luona, ja Plinck opetti hänelle liikesarjojen sijaan silatin taktiikkaa ja ajattelua.¹¹⁰ Miehet tulivat hyvin toimeen keskenään.¹¹¹ Samalla alkoi hiljalleen kypsyä ajatus siitä, että Suomessa mahdollisesti seran harjoittelu voisi toteutua Plinckin johdolla. Plinck pitikin yksin yleisluontoisen leirin kesäkuussa 1996. Tuolloin hän ei kuitenkaan opettanut seraa, vaan leiri keskittyi vielä bukti negaraan. Käännös itse seraan tapahtui vuonna 1998.¹¹²

¹⁰⁸ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 15.02.2017.

¹⁰⁹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹¹⁰ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17.

¹¹¹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

¹¹² Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 14.02.2017.

IV Sera-aika

Seraa harjoitellut Stevan Plinck oli pendekar Paul de Thouarsin niin sanottu ”ykköstykki” ja läheinen, pitkäaikainen oppilas.¹¹³ Jo aiemmin pendekar oli antanut Suomen silat-toiminnan ja Hiltusen opettamisen hänen vastuulleen, vaikka Plinck asuikin Yhdysvalloissa.¹¹⁴ Plinck ei ollut missään vaiheessa syytynyt opettajansa bukti negaralle ja sen opettamiselle. Hän koki seran omaksi lajikseen. Plinckiä harmitti ajatus siitä, että hän joutuisi opettamaan jotakin muuta kuin mistä itse piti.¹¹⁵

Bukti negara on Paul de Thouarsin luoma järjestelmä, joka toimi osana hänen tapaansa opettaa. Alasysteemin avulla hän saattoi pitää oman lupauksensa opettajalleen siitä, että hän ei opeta seraa kuin lähipiirille. Plinck halusi tehdä asiat eri tavalla ja irrottautui opettajansa linjasta.¹¹⁶ Vuoden 1998 syyskuussa Plinck saapui Suomeen opettamaan ja ilmoitti, että lajiksi vaihtuu sera.¹¹⁷ Tarkalleen laji oli pukulan pencak silat sera plinck, joka sisältää seran teorian ja käytännön ja tämän päälle Plinckin omat ajatukset tästä järjestelmästä. Serasta on olemassa muunlaisia versioita esimerkiksi Indonesiassa.¹¹⁸

Muutos tuli harjoittelijoille pääosin hyvin äkillisenä, ja se herätti hämmennystä. Sera oltiin totuttu näkemään tavoittamattomana lajina, johon ei ollut noin vain pääsyä, joten yllättävä käänne tuntui jopa euforialta.¹¹⁹ Riemun lisäksi tilanne oli myös itsetutkiskelun paikka, sillä bukti negaraa oli takana vuosia. Nyt sen tilalle oli tulossa laji, jonka oppiminen veisi kauan.¹²⁰ Seran oppimäärä oli huomattavasti laajempi ja vaikeammin omaksuttava kuin bukti negaran. Bukti negaran harjoitteissa oleelliset seikat olivat nopeammin löydettävissä kuin emolajissa.¹²¹

Lajisisältöjen lisäksi myös muulla käytännön tasolla Suomen silat-kenttä koki rajun muutoksen seraan siirtymisen myötä. Hiltunen päätti vetäytyä areenalta ja antaa päällimmäisen vastuun Plinckille. Samalla Plinck otti tiukan linjan siitä, että seran myötä uusia harjoittelijoita ei oteta mukaan. Kuvainnollisesti ainoa tie ovista olisi ulos.¹²² Plinck halusi, että lajin parissa olisi

¹¹³ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹¹⁴ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹¹⁵ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹¹⁶ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹¹⁷ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017, Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 15.02.2017.

¹¹⁸ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹¹⁹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹²⁰ Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 14.02.2017.

¹²¹ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹²² Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 14.02.2017.

ainoastaan motivoituneita harjoittelijoita, joita hän opetuksellaan pystyisi kehittämään. Tämä ei onnistuisi, jos hänen jokaisella leirillään olisi erilainen kokoonpano harjoittelijoita tai lajikokeilijoita.¹²³

Hiltusen ratkaisu vetäytyä hiljalleen silatin piiristä ja luovuttaa päällimmäinen vastuu Plinckille on vähintäänkin yllättävä. Syyt toiminnasta vetäytymiselle ovat vain hänen itsensä tiedossa, mutta muut harjoittelijat kertoivat Hiltusen kertoneen, että hän oli saanut kaiken kamppailulajeilta. Hän oli löytänyt niiden parista sen, mitä niistä haki.¹²⁴ Hiljattain Hiltunen oli myös löytänyt puolison,¹²⁵ mikä saattoi vaikuttaa siihen, kuinka paljon hän halusi panostaa pencak silatiin.

Se, että vastuu siirtyi Hiltuselta hänen opettajalleen Plinckille, ei ole yllättävää. Budokan vuoden 1997 artikkelin mukaan Hiltunen arvosti Plinckin korkealle. Hyvä opettaja voi avata ovet, joiden takaa harjoittelijan tehtävä on itse löytää omakohtainen ymmärrys.¹²⁶ Kun Hiltunen ikään kuin jätti perinnöksi harjoittelijaryhmän Plinckille, hän samalla takasi laadukkaan opetuksen harjoittelijaryhmälle.¹²⁷

Maantiede oli oma haasteensa seran opettamiselle, sillä Plinck asui Yhdysvalloissa. Suomen harjoittelijat, nyt sera-playerit, olivat hänelle etäryhmä. Perinteinen opetustapa, jolla Plinck itse oli oppinsa saanut, ei siksi ollut vaihtoehto. Tämän vuoksi Plinck niin sanotusti purki koko seran ja pyrki järjestelemään sen uudelleen eri tavalla opetettavaan muotoon. Opetus eli ja muuttui pikkuhiljaa ajan saatossa.¹²⁸ Plinckin opetustapaa kuvataan rehelliseksi siten, että hän eteni opetuksessa järjestelmällisesti pala kerrallaan ja varmisti, että oppilas ymmärtää asian. Hän ei rakentanut tietoa väärin ajatusten päälle.¹²⁹ Plinck saattoi hyödyntää uudelleenjärjestelyssä Yhdysvaltain erikoisjoukkojen pedagogista runkoa, sillä hän oli työskennellyt siellä kersanttina kolmen vuoden ajan.¹³⁰

Opetustapa ei kuitenkaan muuttanut sitä asiaa, että uusi keulahahmo asui kaukana. Näin opettaja jäi myös etäisemmäksi, ja Suomen tasolla ei ollut ketään henkilöä, joka varsinaisesti olisi vetänyt toimintaa eteenpäin. Plinckin palattua Yhdysvaltoihin suomalaiset harjoittelijat jäivät harjoitteleman

¹²³ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹²⁴ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹²⁵ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 19.

¹²⁶ ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä” Budoka 6/1997, s. 17.

¹²⁷ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹²⁸ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹²⁹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹³⁰ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

keskenään. Suomen sisällä yhteistä toimintaa ei järjestetty entiseen tapaan, kun Hiltunen ei enää ollut sitä tekemässä.¹³¹

Kun yhteinen toiminta kutistui, alkoi paikkakunnittainen sera-toiminta myös muuttua yhä yksilöllisemmäksi. Harjoittelun tavat, paikat ja muu kulttuuri alkoivat saada omaleimaista väriä riippuen paikkakunnasta. Harjoittelijoilla oli yhteinen tietopohja ja opettaja, mistä he ammensivat pukulan pencak silat sera plinckiiä. Se, miten tämä tapahtui ja kuinka harjoiteltiin, vaihteli kuitenkin selkeästi paikkakunnittain.¹³²

Jännittävällä tavalla laaja-alaisesta bukti negara -kulttuurista muodostui löyhempi sera-verkosto. Verkoston omaperäiset solut olivat tietoisia toisistaan ja jonkun verran tekemisissä keskenään erityisesti Plinckin lähes vuosittaisilla leireillä.¹³³ Verrattuna aiempaan harjoittelijat olivat silti etäisempiä toisilleen.¹³⁴ He alkoivat samalla pikkuhiljaa lähestyä ikää, jossa he saivat perheitä. Työelämään siirtyminen opiskelija-ajasta heikensi omalta osaltaan harjoittelumahdollisuuksia. Lisäksi sera oli osalle liian iso pala purtavaksi.¹³⁵ Kun uusia ei enää joitakin yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta otettu suljettuun järjestelmään, sen väkimäärä pieneni 2000-luvun edetessä puoleen. Seraa aktiivisesti harjoitteli viidestätoista kahteenkymmeneen ihmistä.¹³⁶

2000-luvulla Suomessa järjestettiin joitakin avoimia silat-tapahtumia, ja seran parissa toimineita henkilöitä oli löyhästi järjestelyissä mukana.¹³⁷ Tapahtumien luonne oli tulkintani mukaan selvästi erilainen kuin bukti negaran harjoittelun aikaan. Hiltunen toi Suomeen paljolti omia opettajiaan ja näiden kontaktihenkilöitä. Seraan siirryttäessä Suomessa järjestetyt silat-tapahtumat eivät enää olleet voimakkaassa yhteydessä varsinaiseen suomalaiseen silat-harjoitteluun. Esimerkiksi vuonna 2002 helmikuussa järjestettiin Jak Othmanin opettamana leiri, jonka laji oli harimau berantai¹³⁸, ja vuosina 2009 ja 2011 Maul Mornie opetti suffian bela diria.¹³⁹ Plinck kävi lähes vuosittain opettamassa seraa oppilailleen, mutta näille leireille ei ollut pääsyä ulkopuolisilla.¹⁴⁰

¹³¹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹³² Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹³³ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹³⁴ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹³⁵ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹³⁶ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹³⁷ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

¹³⁸ Othman Budoka 1/2002, s. 29.

¹³⁹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016; Nimimerkki PTV, Maul Mornie -keskustelussa 15.06.2009, <https://www.potku.net/forum/viewtopic.php?t=12719>. Luettu 01.03.2017; Nimimerkki PTV, Silat Suffian Bela Diri seminaari -keskustelussa 29.07.2011, <https://www.potku.net/forum/viewtopic.php?t=16372>. Luettu 01.03.2017.

¹⁴⁰ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

Kysyttäessä haastateltavani kokivat seraan siirtymisen jälkikäteen positiivisena asiana. Rajuista muutoksista huolimatta sisällöllinen anti oli heille mieleinen. Jälkikäteen he yksimielisesti pitivät harjoittelemaansa bukti negaraa hienona systeeminä, mutta vaikeammin opetettavassa emolajissa he kokivat pääsevänsä kunnolla asian äärelle.¹⁴¹ Vanhat bukti negaran harjoitteet jopa tulivat eri tavalla ymmärrettäväksi seran näkökulmasta. Toisaalta välillä seran harjoitteita saatettiin tehdä vuoden verran väärin ennen kuin opettaja tuli korjaamaan.¹⁴²

Pienissä harjoitusryhmissä seralle uhrattiin paljon aikaa, rahaa ja ajatuksia. On selvää, että sera merkitsi paljon niille, jotka sen kanssa olivat tekemisissä.¹⁴³ Haastateltavani kuvasi kauniisti sitä, miten kamppailulajien harjoittaminen voi kietoutua yhteen koko elämän kanssa.¹⁴⁴ Sera merkitsi voimakkaasti ihmisille, joita se kosketti.

Harjoittelijamäärän pienuuden vuoksi 2010-luvulle tultaessa alkoi kehittyä pieni epävarmuus siitä, mitä harjoittelulle tapahtuu tulevaisuudessa.¹⁴⁵ Laji merkitsi paljon sen harjoittelijoille, joiden keski-ikä nousi vuosi vuodelta. Seran ja sen harjoittelun kuolemaa ei missään nimessä toivuttu.¹⁴⁶ Koska jotain oli tehtävä, osa Tampereella harjoitelleista henkilöistä järjesti vuoden 2016 keväällä avoimen silat-seminaarin. Seminaarin tarkoitus oli auttaa havaitsemaan, millainen ilmapiiri pencak silatille olisi. Harjoiteltava laji oli kuitenkin bukti negara, sillä seran opetus ei ollut edes vaihtoehto.¹⁴⁷

Seminaari oli positiivinen yllätys. Siellä oli vanhoja, tutumpia kasvoja ja myös uusia silatista kiinnostuneita. Merkittävää oli, että seminaari oli ensimmäinen edes hieman tutustumisseminaarin kaltainen seran harjoittelun aikaan.¹⁴⁸ Pitkästä aikaa jotain uutta tapahtui sera-auringon alla, ja se innosti lajin jatkumista ja säilymistä toivoneita harjoittelijoita. Ei ollut varmaa, mitä toiminnassa seminaarin jälkeen tapahtuu, mutta oli selvää, että seran harjoittelu Suomessa oli siirtymässä murroskauteen.¹⁴⁹

¹⁴¹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017; Knuutila, Tomi sähköpostikeskustelussa 14.02.2017.

¹⁴² Kiviranta, Tommi haastattelussa 25.01.2017.

¹⁴³ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹⁴⁴ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016. Lisää kamppailulajifilosofiaa voi lukea teoksesta Jalamo, Ilpo & Talonen, Jyrki, *Renkaita vedessä – ajatuksia kamppailutaidosta*. Omakustanne: Turku, 2011.

¹⁴⁵ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

¹⁴⁶ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016.

¹⁴⁷ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

¹⁴⁸ Försti, Tomi haastattelussa 20.12.2016; Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

¹⁴⁹ Kiviranta, Tommi haastattelussa 30.11.2016.

V Yhteenveto

Tutkimuksessani olen kuvannut pencak silatin olevan erittäin monipuolinen indonesialaisten kamppailulajien kirjo, jolla on pitkä historiallinen tausta. Se on pääpiirteiltään lyönti- ja potkupohjainen järjestelmä, joka pitää sisällään aseellista ja aseetonta kamppailua, ja sille ominaista ovat erilaiset pyyhkäisyt ja heitot sekä pyrkimys lähietäisyyteen. Harjoittelu on perinteisesti tapahtunut pienissä yksiköissä mestarilta oppilaalle ja lajia ei ole ollut tapana opettaa kuin perheenjäsenille ja ystäville. Tämän määrittelyn ja esittelyn jälkeen olen vastannut kysymyksiin siitä, kuinka pencak silat on Suomeen tullut ja kuinka se on levinnyt tai ollut leviämättä.

1. Pencak silat Suomessa

Suomessa harjoitellun pencak silatin historiassa on nähtävissä kaksi hyvin erilaista vaihetta, jotka kietoutuvat toisiinsa pitkälti bukti negaran ja seran sukulaisuussuhteen kautta. Sera on suljettu laji, jonka pohjalta pendekar Paul de Thouars kehitti alalajin bukti negaran. Bukti negaraa hän opetti lähipiirinsä ulkopuolisille. Tämä seran virtaviivaistetumpi versio saapui Suomeen ensin, ja sen ympärille rakentui harjoittelijaryhmä. Tämä samainen ryhmä myöhemmin ajautui emolajin seran pariin opettajan päätöksestä.

Pencak silatin historia Suomessa kietoutuu aluksi voimakkaasti Hannu Hiltusen henkilöhistoriaan. Seran alalaji bukti negara rantautui Suomeen sen jälkeen, kun se oli muutama vuosi aiemmin saapunut Hannu Hiltusen elämään. Hiltusen isännöimä Inosanton seminaari vuonna 1986 oli lähtölaukaus sille, että ensimmäisenä Turkuun alkoi kehittyä bukti negaraa Hiltusen johdolla harjoitteleva ryhmä.

Kun Victor de Thouars saapui pitämään ensimmäisen seminaarinsa 1989, bukti negara sai selkeästi jalansijan suomalaisessa kamppailulajien kentässä. Harjoittelijamäärä laajeni neljäänkymmeneen, ja 2000-luvulle tultaessa toimintaa oli Turun lisäksi Helsingissä, Tampereella, Lappeenrannassa ja Lahdessa. Hiltunen piti toimintaa yhtenäisenä organisoimalla tapahtumia ja käymällä opettamassa eri paikkakuntien ryhmiä. Yhteisten tapahtumien kautta bukti negaralle kehittyi oma lämminhenkinen harjoituskulttuurinsa. Harjoittelijapiirillä ei kuitenkaan ollut tarvetta mainostaa itseään laajemmin tai järjestäytyä kattojärjestön alle.

Suomen toiminnan henkisenä kohokohtana toimivat itse pendekar Paul de Thouarsin pitämät seminaarit. Näiden seminaarien kautta harjoittelijoille tuli ensimmäistä kertaa tutuksi myös Stevan

Plinck. Plinck oli pendekarin kärkioppilaita, jolle pendekar oli luovuttanut Hiltusen henkilökohtaisen opettamisen ja suomalaisen silatin kehittymisen.

Vuonna 1998 Plinck irtaantui bukti negarasta, jota ei kokenut omaksi lajikseen. Hän päätti, että harjoittelijapiiri suljetaan uusilta tulokkailta ja harjoiteltavaksi lajiksi vaihtuu sera. Asia otettiin yllättyneinä mutta iloisina vastaan suomalaisten harjoittelijoiden keskuudessa. Muutokset olivat kuitenkin väistämättömiä.

Harjoittelijapiirin sulkeuduttua ja Hiltusen vetäytyttyä toiminnasta lajin vaihtamisen myötä yhteisöllinen toiminta väheni. Harjoittelu tapahtui yhä enemmän oman paikallisen harjoitusryhmän kesken. Tämä sai aikaan sen, että yhteisöllisestä bukti negara -kulttuurista muodostui löyhempi sera-verkosto. Verkoston paikkakuntaiset solut pitivät toisiinsa kevyttä yhteyttä, mutta yhteisöllisen toiminnan määrä hiipui. Harjoittelijoiden lukumäärä myös kutistui puoleen, kun ovien ainoa suunta oli nyt ulospäin.

Harjoittelijoiden keski-ikä nouseminen vuosi vuodelta herätti ajatuksen siitä, että jotain on tehtävä lajin säilymiseksi tulevaisuudessa. Tämän vuoksi vuonna 2016 pidettiin ensimmäinen suoranainen pencak silatin toimintaa esittelevä seminaari sitten bukti negara -ajan. Seran harjoittelun Suomessa voi siis katsoa olevan murroskohdassa, joka määrittelee sen tulevaa kehitystä.

Silatin voi katsoa saapumisensa jälkeen kasvaneen ja levinneen niin pitkään, kun bukti negaraa harjoiteltiin. Harjoittelijoiden määrä lakkasi kasvamasta, kun avoimesta bukti negarasta siirryttiin suljettuun järjestelmään seraan.

2. Pencak silat akateemisessa Suomessa

Tutkielmani on toiminut yleisesityksenä suomalaisen pencak silatin historiasta, ja toivon sen tarjoavan materiaalia ja inspiraatiota jatkotutkimusta ajatellen. Näen työni avauksena aiheeseen, josta keskustelu on ollut vähäistä. Pencak silatin harjoittelusta Suomessa on ollut tätä ennen tarjolla lähinnä valistuneita arvauksia.

Jatkotutkimuksen kannalta pencak silatin historiallisia vaiheita Suomessa voi tarkastella vielä tämän kandidaatintutkielman tasoa syvemmin. Aihetta voisi rajata paikallisesti voimakkaammin yksittäiseen paikkakuntaan tai ajallisesti vielä pienempiin osiin. Pelkän bukti negaran tai seran aikaisesta toiminnasta voisi myös saada syvällisempää tietoa. Työni tarjoaa tähän erinomaisen pohjan. Myös muille tieteenaloille pencak silatilla on annettavaa. Esimerkiksi seran modernisoidun

opetustavan luonne ja sen suhde perinteiseen opetustapaan ovat mielenkiintoisia kasvatustieteellisestä näkökulmasta, ja bukti negara -kulttuuri tarjoaa materiaalia kulttuuritutkijalle.

Vaikka työni käsittelee varsin marginaalista osaa kamppailulajien kentässä, toivon sen innostavan muita tutkijoita tarttumaan aiheeseen. Akateemista kamppailulajien ja niiden historian tutkimusta on tehty varsin vähän Suomessa. Tämä on yllättävää, sillä kyseessä kuitenkin ovat taistelutaidot, jotka elävät rinta rinnan muun inhimillisen historian kanssa aivan niiden alkujuurista lähtien. Selkeän historian puuttuessa lajeista on enemmän uskomuksia ja myyttejä kuin varmaa tietoa. Kamppailulajien parista voi siis innostunut historiantutkija löytää itselleen mielenkiintoisen, jopa lähes koskemattoman metsän.

Lähteet ja kirjallisuus

Lähteet

Haastattelut:

Försti, Tomi (15.08.1969), silat-opettaja. Haastattelu 20.12.2016, haastattelija Mira Virén, äänite tekijän hallussa.

Kiviranta, Tommi (19.02.1971), silat-opettaja. Haastattelu 30.11.2016, haastattelija Mira Virén, äänite tekijän hallussa.

Kiviranta, Tommi (19.02.1971), silat-opettaja. Haastattelu 25.01.2017, haastattelija Mira Virén, äänite tekijän hallussa.

de Thouars, Victor. Haastattelu julkaistu Budoka 2/1989, s. 25, haastattelija Arto Pursiainen.

de Thouars, Victor. Haastattelu julkaistu Budoka 5/1990, s. 20–21, ja Budoka 6/1990, s. 25, haastattelija Ilpo Jalamo.

Henkilökohtainen tiedonanto:

Knuutila, Tomi, sähköposti 14.02.2017: ”Pentjak Silat Sera Suomessa” (Tekijän hallussa).

Knuutila, Tomi, sähköposti 15.02.2017: ”Pentjak Silat Sera Suomessa” (Tekijän hallussa).

Knuutila, Tomi, sähköposti 18.02.2017: ”Pentjak Silat Sera Suomessa” (Tekijän hallussa).

Arkistolähteet:

Tommi Kivirannan kotiarkisto (TKKA), Tampere

Pukulan Pentjak Silat Bukti Negara -opetusohjelma

Internet-lähteet:

Pukulan Pentjak Silat Sera Plinck, <http://www.stevanplinck.com>. Luettu: 09.02.2017.

Potku.net, Silat Suffian Bela Diri -keskustelu,
<https://www.potku.net/forum/viewtopic.php?t=16372>. Luettu 01.03.2017.

Potku.net, Maul Mornie -keskustelu, <https://www.potku.net/forum/viewtopic.php?t=12719>. Luettu 01.03.2017.

Kirjallisuus

Crudelli, Chris, (suom. Kaski, Juha), *Maailman taistelutaidot ja kamppailulajit*. Readme.fi: Helsinki, 2008.

Frédéric, Louis, (eng. Crompton, Paul), *A Dictionary of the Martial Arts*. Dover Publications, New York, Mineola, 1991.

(S.n.) ”Hannu Hiltunen Indonesiassa silatin alkulähteillä”, *Budoka* 6/1997, 16-20.

Heikkilä-Horn, Marja-Leena & Miettinen, Jukka O., *Kaakkois-Aasia – historia ja kulttuurit*. Kustannusosakeyhtiö Otava: Helsinki, 2000.

Heikkilä-Horn, ”Saatteeksi”. Teoksessa Heikkilä-Horn, Marja-Leena & Miettinen, Jukka O., *Kaakkois-Aasia – historia ja kulttuurit*. Kustannusosakeyhtiö Otava: Helsinki, 2000, 9-11.

Hietikko, Marko, ”Cass Magda: Jeet Kune Don kautta silatiin”, *Budoka* 5/1991, 12-14.

Jalamo, Ilpo, ”Pentjak silat mestari Victor de Thouars”, *Budoka* 5/1990, 20-21.

Jalamo, Ilpo, ”Pentjak silat mestari Victor de Thourars – 2. jakso/loppu”, *Budoka* 6/1990, 25.

Laaksonen, Tero, *Kamppailijoita Dojolta Tatamilta*. Serioffset: Turku, 1992.

Laaksonen, Tero, *Suomalaiset kamppailulajien tekijät*. Oy European Kyusho Jitsu Tuite Ltd: Turku, 2009.

Othman, Jak, ”Salamannoepa ja luita murskaava malajien sotataito”, *Budoka* 1/2002, 26-29.

Pursiainen, Arto, ””Follow like a river, strike like a thunder” – Maha Guru Victor de Thouars”, *Budoka* 2/1989, 24-25.

Wilson, Ian Douglas, *The Politics of Inner Power: The Practice of Pencak Silat in West Jawa*. Ph. D. Thesis, Murdoch University Western Australia, 2002.

Österman, Jarmo, *Kamppailutaitojen opas*. Readme.fi: Helsinki, 2009.

Österman, Jarmo, “Pentjak silat – indonesialainen taistelutaito”, *Budoka* 3/1988, 12.

Liitteet

Liite 1: Ensimmäisen ja toisen haastattelun runko
Toteutuneet 30.11.2016 (Kiviranta) ja 20.12.2016 (Försti)

Miten aloit harrastaa kamppailulajeja?

Miten päädyit harrastamaan pencak silatia?

Pencak silat yleensä:

Miten kuvailisit pencak silatia?

Miten kuvailisit bukti negaraa?

Miten kuvailisit seraa?

Historia:

Millaista harjoittelu oli (1980-, 1990- ja 2000-luvuilla)?

Millaisia leirit olivat?

Millaisia opettajat olivat?

Miten laji tuli omalle paikkakunnalle?

Miten laji saapui Suomeen?

Mitä tapahtui 1998?

Millainen vuoden 2016 seminaari oli ja miksi se järjestettiin?

Liite 2: Kolmannen haastattelun runko

Toteutunut 25.01.2017 (Kiviranta)

Bukti negara -aika:

Mitä tapahtui vuonna 1986?

Oliko silatin harjoittelu aluksi yhteydessä muiden lajien (kali, jeet kune do) harjoitteluun?

Millainen Victor de Thouarsin leiri vuonna 1989 oli?

Oliko muita leirejä?

Miten laajaa toiminta tuolloin oli?

Kuinka avointa toiminta oli 1980-luvulta vuoteen 1998?

Mainonta?

Alkeiskurssit?

Oliko silat-toiminnalla tavoitteita?

Toteutuivatko ne?

Mistä tavoitteet tulivat?

Oliko tarkoitus ulottaa toimintaa laajemmalle ja olisiko se ollut mahdollista?

Kuinka yhtenäistä tai yhteisöllistä toiminta oli?

Miten seraan suhtauduttiin bukti negara -aikana?

Sera-aika:

Miksi Hiltunen ”kylläänäntyi” kamppailuun? (Viittaa edelliseen haastatteluun)

Miksi vastuu siirtyi juuri Stevan Plinckille?

Kuka on Stevan Plinck, kun ajatellaan silat-maailmaa?

Miksi Plinck halusi opettaa seraa?

Millaista Plinckin opetus on ollut?

Miten eroaa edellisestä?

Miten vaikuttanut harjoituskulttuuriin?

Terminologia:

Käsitteenmäärittely

pendekar, maha guru ja guru

sera-player